

Ullproduktion:

Rekommendationer för fårägare och fårklippare

Klippning

Följande checklistor syftar till att förenkla arbetet för fårägare och klippare samt säkerställa att resultatet av klippningen blir ull av så hög och värdefull kvalitet som möjligt. Rekommendationerna bygger på information från bland annat Svenska Fåravelsförbundet och Svenska Fårklipparförbundet.

- Att klippa fåren två gånger om året är att föredra. En klippning per år ger längre fiberlängd, men det sker på bekostnad av att ullen ofta blir för tovig och skräpig för att användas i textilindustrin.
- Tidpunkten för klippning är viktig. En bra regel är innan betäckning och före lamning. Klipp aldrig senare än 1 månad före lamningsstart. Se till att aldrig klippa ett får under digivning eller sjukdom.
- Om fåren behöver färgmärkas, märk på deras huvuden. Ull med färg på måste annars sorteras bort eftersom märkningsfärgen inte försvinner vid tvättning.

Förberedelser

- Boka en fårklippare i god tid. Lista över fårklippare finns på Svenska Fåravelsförbundet.
- Minimera växt-, halm- och foderrester i ullen.
- Se till att fåren är torra, insamlade och tomma i magen.
- Sortera fåren efter ras, färg, tackor, baggar eller lamm. Placera de vita och ljusa fåren närmast.
- Ställ i ordning en ljus, dragfri, jämn och ren klipplats.
- Gör en hämtfälla i anslutning till klipplatsen. Anpassa storleken så att djuren är lätta att ta.
- Ställ fram sorteringsbord, plastkratta, sopkvast och säckar att packa ullen i.
- Se till att det finns tillräckligt med medhjälpare för får- och ullhantering.

Tydliga ansvarsroller underlättar klippningen för fårägare, medhjälpare, klippare, ullmäklare (som köper och säljer ull) och får. Noggranna förberedelser och kommunikation är nyckelfaktorer för att minska tiden för klippning och för att få ull av högsta möjliga kvalitet.

Under klippningen

- Klipp de vita och ljusa fåren först.
- Håll koll på flödet av får och minimera tiden i hämtfällan.
- Håll klipplatsen ren.
- Undvik dubbelklipp för en jämnare ulllängd.
- Sopa klipplatsen noggrant mellan varje djur.
- Klipparen sorterar ut bukull och rekommenderas att sortera bort även lårull.

Sortering

Ju bättre ullen sorteras och märks upp redan på gården, desto lättare blir hanteringen av ullen hos ullmäklaren, vilket i sin tur möjliggör ett bättre råvarupris på ullen.

För att öka kvaliteten på ullen är det bra att sortera bort ull som är mycket smutsig, innehåller märkfärg, gödsel, växtrester eller är filtad. Den bortsorterade ullen kan användas till andra ändamål än textilproduktion.

Använd sorteringsbord med galler där dubbelklipp och mindre skräp faller igenom.

Sorteringen baseras på:

- Färg: Fåren ska delas in i vita respektive färgade innan klippning.
- Ras: Dela gärna upp fåren i raser innan klippning.
- Kvalitet: Sortera bort mycket smutsig ull, ull som innehåller en hög andel växtrester, bukull, smutsig svansull, mycket filtad ull och ull från Dorperfår och Dorperkorsningar.
- Tack-, bagg- eller lammull.

Rådfråga en ullmäklare innan ullen packas för att säkerställa bästa kvalitet på råvaran med goda förutsättningar för resurseffektiv hantering och bra betalning.

Packning, märkning och förvaring av sorterad ull:

- Packa endast torr ull.
- Paketera ullen beroende på mottagande ullmäklares önskemål, till exempel:
 - Stora gödningssäckar (Västkustens Ullinsamling).
 - 125 l papperssäckar (Ullcentrum).
 - IBC bur, papperssäckar eller storsäck (Ullkontoret).
- Märk säckarna/burarna:
 - Datum, ras, färg, tack-, bagg- eller lammull.
- Förslut säckarna noggrant och förvara dem torrt och svalt. Undvik att ställa direkt på betonggolv.

Lär dig mer i kursen SMART ullproduktion för fårägare.
För mer information scanna QR-koden.

